

رینۆینی دابینکردنی خانووبەرە بۆ پەنابەرانی له سکۆتلەند

بژاردەکانی پێوهننیدار بە خانووبەرە: نیشتهجی بوون له دەرەوهی گلاسگۆدا

بلاڤۆکی 2 – دیسامبەری 2010

Kurdish Sorani

ئەگەر بۆ داواکاریی پەنابەریەتی ئێوه وەلامی ئەرینی (پۆزیتیف) بدریتەوه، ئیوش هەر ئوماف و خزمەتگوزاریانەیی وەرەگرن که هاوولاتیانی ئینگلیزی هەیانە؛ لەوانە نازادی بۆ هەلبژاردنی شوینی ژیان.

وێرای ئەوه ئەگەر بەمەبەستن بگۆزنەوه بۆ ئینگلیز یان وەلز، رەنگە سەخت بێت. کەواپە تەکاپە لەم بلاڤۆکەدا بەشی پێوهننیدار بە گواستنەوه له سکۆتلەند بخویننەوه، و/یان له تیمی راونی کارایی خانووبەرەیی ئیمە داوا یارمەتی و رینۆینی بکەن.

رەنگە بە مەبەستی نیشتهجی بوون له دەرەوهی گلاسگۆ بن. لەم کاتەدا، ئەم نامیلکە چۆنیەتی دابینکردنی خانووبەرە بۆ ئێوه روون دەکاتەوه و هەرەها دەڵێت که ئەگەر وەرگرتنی یارمەتی پەنابەریەتی له نووسینگەیی ناوهندی (NASS پێشو) راگیردریت چ بارودۆخیک دێتە پێشی. پێش بریاردان بۆ بەجێهێشتنی گلاسگۆ، کەلک وەرگرتن له راونی کارایی گروپی دابین کردنی خانووبەرەیی پەنابەرانی، له رینگای پەيوەندی کردن بە ژمارەیی 0800 085 6087 پێویستە.

من مۆلەتی نیشتهجی بوونم هەیه - نیشتاکه بارودۆخەکه چۆنە؟

پاش وەرگرتنی مۆلەتی نیشتهجی بوون له بەریتانیا له دامەزراوهی سنوورەکانی بەریتانیا، ئیتر وەکو پەناخواز نادرینە قەلەم. واتە ئەم دامەزراوهیە چی تر پشنگیری مآلیی یان خانووبەرە پێشکەشی ئێوه ناکات.

من مۆلەتی نیشتهجی بوونم هەیه و دەمەهویت له ناوچەیهکی تری سکۆتلەندا نیشتهجی بم. دەبیت چی بکەم؟

ئەگەر نیشتاکه کاری نیشتهجی بوونی خۆت له ناوچەیی دلخوازی خۆتدا جێبهجی کردوه، پێشکەشکاری نیشتاکهیی سەرپەنای خۆت ئاگادار بکەوه و بۆ شوینی نوێ بگۆزنەوه. بەرپرسایەتی گواستنەوهی کەلوپەلەکه تاكو شوینە نوێیهکه به ئەستوی خودی ئێوهیه.

ئەگەر هېشتاكو بۇ داببن كردنى خانوبەرە دەست بەكار نەبون، دەبیت داواكارىەكى بى خانەولانى پېشكەش بکەن. چۆنیهتی جیبهجی كردنى ئەم کارە پېهستهی شوینی ژبانى ئېستاکەى ئیومیه:

- ئەگەر لە سەرپەنای داببنکراو لەلایەن ئەنجومەنى شارى گلاسکۆو دەژین، دەبیت حەزى خۆتان لەسەر گواستەموه بۇ شوینی نوئ، بۇ ئەم ئەنجومەنە رابگەینن. ئەنجومەنەکە بۇ ئیوه ئاگاداریەک بۇ بەجیھېشتنى سەرپەنای داببنکراو لەلایەن نووسینگەى ناومندییهوه (NASS پېشوو) دەردەکات.
- ئەگەر لە سەرپەنای داببنکراو لەلایەن Angel یان YMCA دا دەژین، دیسان ئاگادارکردنەوهی چۆل کردن بۇ ئیوه دەردەچیت. بەم ئاگادارکردنەوه ئیوه دەتوانن وەکو بى خانەولانىک لە ناوچەیهکدا کە بە مەبەستی نېشتەجى بوون، ئامادە بن.

شیوهی پېشکەش كردنى داواکاریى بى خانەولانى چۆنە؟

زۆر بەى ئەنجومەنەکان گروپىكى پتوهندیدار بە بى خانەولانییان هەیه کە هەموو داواکاریەکانى بى خانەولانى لیکدەداتەوه، یان نووسینگەکانى داببن كردنى خانوبەرەى خۆجیى دەتوانن ئەم داواکاریانە وەرگرن. ئەوهی کە دەبیت داواکاریى بى خانەولانى خۆتان پېشکەشى کوئ بکەن، لە رېگای پەيوەندى کردن بە ئەنجومەنى ناوچەیهک کە بە مەبەستی نېشتەجى بوون لەویدان، دیارى دەکریت. بۇ دەستەبەر كردنى زانیاریى زۆرتر لەسەر ئەنجومەنە خۆجییهکانى سکۆتلەند، مألپەرى Directgov چاولیکەن:

http://www.direct.gov.uk/en/DI1/Directories/DevolvedAdministrations/DG_4003604

هەر وهه دەتوانن لەسەر هەر کام لە ئەنجومەنەکان لە رېگای دایرېکتۆرى خزمەتگوزاریى راوئزکاریى شیلنتیر سکۆتلەند، زانیاریى زۆرتر وەرگرن:

http://scotland.shelter.org.uk/getadvice/advice_services_directory

بەر پرسیارەتى گواستەموهى کەلوپەل تا شوینی نېشتەجى بوون، بە ئەستوى خودى ئیومیه.

ئەگەر داواکاریى بى خانەولانى پېشکەش بکریت چ روودەدات؟

بە هۆى ئەوهی کە ئیوه لەسەر بەجیھېشتنى شوینی نېشتەجى بوونی خۆتان مافی هەلئزاردنتان نییه، دەتوانن داواکاریەكى بى خانەولانى پېشکەشى ئەنجومەنى ناوچەیهک بکەن کە بە مەبەستن لەویدا بن. ئەم ئەنجومەنە ئەرکى ئەوهی هەیه کە تا کاتى بریاردان لەسەر داواکاریەکەتان، ئیوه نېشتەجى بکات.

بۆ بریاردان لەسەر داواکاریەکی ئێوه، ئەنجومەن دەبێت هەندێ بابەت لە بەرچاو بگرێت. لەوانە:

- پەسەندی بکەن کە ئێوه خانوویەکتان نییه یان لە ماوهی دوو مانگی داهاوودا خانووەکی خۆتان لە دەست دەدەن؛
- بریار بدات کە داواکاریەکی ئێوه بخاتە چ سەرپشکێکەر؛ لەبەر ئەوەی کە کەسانیکی زۆر لە خانووبەرە دەگەڕێن. بۆ نمونە دەبێت تەندروستی ئێوه و هەرم کام لە ئەندامانی خیزان کە لەگەڵ ئێوه دەژین، لە بەرچاو بگرێت. هەروەها هەبوونی مندال و بارودۆخی ئێوه وەک پەناخوایکی پێشوو، لە بەرچاو بگرێت.
- لەوەی کە لە رەوتی بێ خانەلانی بووندا، ئێوه بۆخۆتان تەقسیر و هەڵەمیەکتان نەبوو دڵنیا ببیتەوه. لەوێه کە ئێوه ناتوانن شوێنی نیشتهجێ بوونی ئیستاکەمی خۆتان بەجێ بهێڵن، لەوه بە دووره کە ئەنجومەن ئێوه وەک کەسیک کە بە ئەنقەست بێ خانەلانی بوو لەبەرچاو بگرێت.

چۆن ناگادار بیهوه کە ئەنجومەن لەسەر من بریاری داوه؟

ئێوه نامەیهکتان پێدەگات کە بریاری ئەنجومەن لە ماوهی 28 رۆژ پاش داواکاریەکه، بە ئێوه رادەگەینیت. ئەگەر ئەم بریاره لە روانگهی ئێوه نادرست بێت، دەتوانن داواکاری پێداچوونەوه پیشکەشی ئەنجومەن بکەن. ئێوه دەبێت پێش جێبهجێ کردنی ئەم کاره دەستبەجێ رابوێژکاری بکەن: بە گروپی دابینکردنی خانووبەرە کۆچبەرەن بە ژماره **0800 085 6087**، یان یهکنی لە دامەزرارهکانی ریزکراو لە کۆتایی ئەم نامیلەکهیدا پهیمەندی بکەن.

شارهوانی دیاری کردووه کە من بێ خانووم. ئیستاکه چ روودهات؟

شارهوانی بۆ ئێوه خانوویەکی هەمیشەیی دەدۆزێتەوه. هەر شارەوانیەک رەنگه سیاسەتیکی جیاوازی هەبێت سەبارەت بە رێژهی ئەو جارانهی کە خانوویەکی هەمیشەیی بۆ ئێوه پێشیار دەکات. هەر پێشیارێک کە دەکرێت دەبێت بە شیوهی نووسراوی بێت. ئەگەر وادەزانن کە خانوویەکی پێشیارکراو بە قازانج نییه و قبوڵ ناکرێت و پێداویستیهکانی ئێوه دابین ناکات، ئێوه مەجبوور نین کە ئەوه قبوڵ بکەن. وێرای ئەوه، پێش رەتکردنەوهی خانوویەکی پێشیارکراو، چاکتر وایه کە لە رێگای ژماره تەلهفونی **0800 085 6087** بە تیمی خانووبەرە پەناهبەرانێ ئێمهوه پهیمەندی بکەن و داوای رینوینی بکەن.

ئێوه مەجبوور نین چاوهروانی پێشکەش کردنی پێشیارهکانی خانووبەرە لەلایەن ئەنجومەنهوه بن. ئێوه هەروەها دەتوانن:

- لە رێگای بەکیهتی خانووبەرەوه بۆ دابین کردنی خانووبەرە دەست بەکار بین
- بکەونه داوای بە کرێ گرتنی شوێنێکی تاییهتی.

بۆ دەستەبەر کردنی زانیاری زۆرتر سەبارەت بەو بژاردانهی کە لە پێش دان، سەردانی مألپەری شیلتیر سکوتلەند بکەن:

http://scotland.shelter.org.uk/getadvice/advice_topics/finding_a_place_to_live/asylum_seekers_and_d_refugees/asylum_seekers_with_leave_to_remain/former_asylum_seekers_and_homelessness#
[3](#)

من به مه‌به‌ستی پیشکەش کردنی داواکاری بی خانەولانی نیم. بژاردەکانی دابین کردنی خانووبەرە ی من له سکۆتلەندا چییه؟

ریگای جۆراوجۆر بۆ دۆزینەوهی خانووی نوێ له سکۆتلەند ههیه:

- به‌کری گرتنی خانو له خاوەنمآلێکی تاییهتی یان ئاژەنسی به‌کری دان
- ئەگەر خۆتندکارن له زانیگه (کۆلیج) یان زانکۆ، ده‌توانن مآلیک له‌وان به‌ کری بگرن
- ده‌توانن خانوویهک بکرن

چۆن خانوویهک له نه‌نجومه‌نی خۆجینی به‌ کری بگرم؟

زۆربه‌ی نه‌نجومه‌نه‌کان له سکۆتلەندا، خانوگه‌لێکیان بۆ به‌کری دان ههیه. ئەگەر ته‌مه‌نی ئێوه له سه‌ره‌وه‌ی 16 سآل بێت و مۆلەتی (نامه‌ی ریگه‌پیدانی) نیه‌ته‌جی بوونتان ههیه، ده‌توانن بۆ دابین کردنی خانووبەرە له ریگای نه‌نجومه‌نه‌وه ده‌ست به‌کار ببن.

بۆ ده‌ست به‌کاربوون له ریگای نه‌نجومه‌نه‌وه، ده‌بیت فۆرمیکی داواکاری پرېکه‌نه‌وه که ده‌توانن ئەم فۆرمه له به‌شی دابین کردنی خانووبەرە نه‌نجومه‌ن وەرگرن. ئێوه ده‌توانن له ریگای داواکاری نووسراوه‌یه‌وه، به‌ ته‌له‌فۆن یان به‌ هاتن، فۆرمیک له کارگیری نووسینگه‌ی نه‌نجومه‌ن وەرگرن. له‌گه‌ڵ ئەم فۆرمه‌دا، نه‌نجومه‌ن نامیلکه‌یه‌ک بریتی له‌ زانیاریانه‌ی خواره‌وه پیشکەشی ئێوه ده‌کات:

- چۆنیه‌تی پرکردنه‌وه‌ی فۆرمه‌که؛
- به‌لگه‌ی پتویست بۆ دیاری کردنی شوناس؛
- بارودۆخ پاش پرکردنه‌وه‌ی فۆرمه‌که به‌ چ شتیه‌یه‌ک ده‌بیت؛
- چۆنیه‌تی بریاردانی نه‌نجومه‌ن بۆ ته‌رخان کردنی خانو بۆ تاکه‌کان.

ره‌نگه‌ نه‌نجومه‌ن ریزیکی چاوه‌روانی زۆر درێژی هه‌بیت؛ سه‌بارت به‌ راده‌ی پتویستی ئێوه به‌ خانووبەرە به‌ پتی کویهک له یاساکان – سیاسه‌تی ته‌رخان کردن – هه‌لسه‌نگاندن جیبه‌جی بکریت. بۆ نمونه، سه‌بارت به‌ که‌سانی بی خانەولان سه‌رپشک و پله‌به‌ندی ده‌کریت.

چۆن خانوویهک له یه‌کیه‌تی خانووبەرە به‌ کری بگرم؟

ئەگەر ته‌مه‌نی ئێوه له سه‌ره‌وه‌ی 16 سآل بێت، ده‌توانن له ریگای هه‌موو یه‌کیه‌تی‌ه‌کانی خانووبەرەوه ده‌ست به‌کار ببن.

ئێوه ده‌توانن له هه‌ر یه‌کیه‌تی‌ه‌کی خانووبەرە نزیکی خۆتان، فۆرمیکی داوانامه و هه‌روه‌ها زانیاری سه‌بارت به‌ چۆنیه‌تی ده‌ست به‌کار بوون و چۆنیه‌تی ته‌رخان کردنی خانووبەرە له‌لایه‌ن یه‌کیه‌تی‌ه‌وه وەرگرن. زۆربه‌ی یه‌کیه‌تی‌ه‌کان ریزی چاوه‌روانی زۆر درێژیان هه‌یه؛ که‌واته له‌م بژارده‌وه‌کو ته‌نیا بژاردیه‌ک که له پێشدايه‌ که‌لک و مره‌گرن. بۆ ده‌سته‌به‌ر کردنی زانیاری زۆرتر سه‌بارت به‌ چۆنیه‌تی به‌کری گرتنی خانو له یه‌کیه‌تی‌ه‌کی خانووبەرە، سه‌ردانی مآلپه‌ری شیلنتیر سکۆتلەند بکەن:

http://scotland.shelter.org.uk/getadvice/advice_topics/finding_a_place_to_live/housing_association

S

چون دهبيت مولکيک له خاوهنمالي تايهتي بهکړئ بگرم؟

ريگای جوراوجور بو دوزينهوي مولکي تايهتي بو بهکړئ گرتن ههيه:

- پرسبار له خيزان، ههوالان يان هاوکارهکان سهارهت به نهگمري ناگاداري ئومان له سسر شويني بو به کړي گرتن
- چاوليکردني ناگاداري سسر شوشه دکانهکان و سسر تابلوي راگهياندي سوپهر مارکيتهکان، ناوهندهکانی کوبونهوه يان کوليجهکان و زانکوکان. ههروهه دتوانن ناگاداريهک لهسسر ئهوي که له شويني بو بهکړئ گرتن دهگمرن، دالکينن.
- چاوليکردني ناگاداري له روژنامه و گوڤاره خوچييهکاندا
- گهراني سسر هيل (نانلاين): مالپهري زور همن که ريزي ئه مو لکانهه که بو بهکړئ دانراون، پيشکشم دهکن
- پرسبار له ئنجومني خوچيي سهارهت به زانياري پيوهنديدار به خاوهنماليه تاکهکهسيهکان
- نازهنسگهليک که کاريان بهکړيدانه - ئهوانه له زوربهه شوينهکانی فروشگهکاندا نووسينگهيان ههيه يان ئهوي که دتوانن به شيوهي نانلاين لهوانه بگمرن.

ههئدي بابهتي جوراوجور ههيه که دهبيت بو بهکړئ گرتني تايهتي له بهرچاو بگيردرين. دتوانن ناميلکهه 6 لهم کويه له ژير سسرديري "بهکړئ گرتن له خاوهنماليکی تاکهکهسي" چاوليکن که له مالپهري ئنجومني کوچبهري سکوتلهندا ههيه. دتوانن سفارشتي زورتر له گروپي دابين کردني خانوبهري پهنايران به ژماره **0800 085 6087** وهرگرن.

بو دستهبر کردني زانياري زورتر لهسسر بهکړئ گرتني خانوو له خاوهنماليکی تايهتي، سسراني مالپهري شيلتير سکوتلهند بکن:

http://scotland.shelter.org.uk/getadvice/advice_topics/finding_a_place_to_live/renting_privately/finding_private_rented_accommodation

بارودوخي خویندکاران چون دهبيت؟

کاتي زانينگهيهکی (کوليجيکی) زانکو سسر پهنايهک بو ئيوه پيشنيار دهکات، دهبيت زانياريگهليک لهسسر دابينکردني خانوبهريش بو ئيوه بنيريت. نهگم زانياريتان وهرنهگرت، به بهشي دابين کردني خانوبهري کوليجهکهوه پهيوهندي بکن.

بو دستهبر کردني زانياري زورتر لهسسر دابين کردني خانوبهري خویندکاري، سسراني مالپهري شيلتير سکوتلهند بکن:

http://scotland.shelter.org.uk/getadvice/advice_topics/finding_a_place_to_live/student_accommodation

وهکو خویندکاريک، دتوانن له ريگای بهکيهتي خانوبهريه يان (GHA) هوه بو دابين کردني خانوبهريه دست بهکار بين يان له خانووی تاکهکهسي بگمرن.

نهگم خویندکاران، ريزي ئه مو خاوهنماليانهه که بهکړئ خانوو دمهنه خویندکاران، له نووسينگهه خانووی خویندکاري داوا بکن

چون خانوویک بکرم؟

نهم بابهته گرنه که له کاتی کرینی خانوودا، له راولیژکاریکی پیوهندیار به دارایی سمر بهخو له پیوهندی لهگهل تیچوونهکان و پاره ی پیویست رینوینی و مرگرن و راولیژ بکرم تاکو دلنیا ببنهوه که دهتوانن له داهاتوودا له نهستوی خاونداریتی نهوه بهر بین.

رهوتیکی یاسایی، بهرژ موندیهکانی نیوه و فروشیار له کاتی کرینی خانوودا دهپاریزیت. حتمن له کهسانی دلنیا، چاکتر وایه له پاریزمریک، راولیژکاری و مرگرن. نهم کارانهی که پیویسته جیبهجیی بکرم، لیهدا ناماژهی پیکراوه:

- له توانای خوتان بو کرینی خانوو سیو وینه توانایی مالی - دلنیا ببنهوه. خهرجیی تر و هکو خهرجیی یاسایی و خهرجیی پیداجوونهوش ههیه.
- پاریزمریک بدوزنهوه که بتوانیت به رهوته یاساییهکهدا رابگات
- مولکی دلخوازی خوتان بدوزنهوه

بو کرینی خانوو، کویهک له رهوتهکان ههیه به نهگهروه کاتی دریژخایین بو نهم کاره پیویسته. ههروهها دوزینهوهی شوینی شیاو دهتوانیت خهرجیی ههینت؛ کهواته کهلک و مرگرتن له راولیژکاری شیاو، پیویسته.

دهتوانن بو زانیاریی زورتر لهسهر چونهتی کرینی خانوو، سهردانی مالیهری شیلتیر سکوتلهند بکرم:

http://scotland.shelter.org.uk/getadvice/advice_topics/finding_a_place_to_live/buying_a_home

من مؤلهتی نیشتهجی بوونم ههیه و دهمهویت له نینگلیز یان و هلزدا نیشتهجی بم. دهینت چی بکرم؟

نهگهر نیستاکه کاری نیشتهجی بوونی خوت له ناوچهی دلخوازی خوتدا جیبهجی کردوه، لهسهر نهم گواستنهویه به جید بیر بکرمهوه و له راولیژکاری کهلک و مرگرن. رهنهگه ههبوونی نیوه لهم ناوچانهدا و هکو بی خانولان سهخد بیت؛ لهبر نهوهی که یاساکانی دابین کردنی خانووبه ره له نینگلیز و هلزدا جیاوازن لهگهل سکوتلهند. نهگهر نهتوانن پیبهستهبوونی خوجییی خوتان بسلمینن، رهنهگه بهرپرسیانی خوجییی نهم ناوچانه نیوه بنیرنهوه بو سکوتلهند.

" پیبهستهبوونی خوجییی " چییه؟

جگه له رهوشی ههلاتن له توندوتیژی نیوخیزان یان توندوتیژیهکانی تر، نیوه دهینت بیسلمینن که لهو ناوچانهیدا که به مههستن لهویدا نیشتهجی بن، پیبهستهبوونی خوجیییان ههیه. نهم پیبهستهبوونه دهتوانیت نهم بابتهانهی خوارمه لهبر بگریت:

- پیبهستهبوونی خیزانیی - جگه له مندالانی مام، پور، خالو و میمک
- پیویستیهکانی تهنروستی - نهگهر دهستان به چارهسهری پیویست ناگات، لهو ناوچانهیدا که نیستاکه تیایدا دهژین
- پیشه - دهینت کاریکی پهسندکراو بیت

نیوه ناتوانن شوینیکی فیرکردن یان پهروهرده و هکو پیبهستهبوونی خوجییی له بهرچاو بگرن. بهرپرسیایهتی گواستنهوهی کهلوپهل تاکو شوینی نیشتهجی بوون، به نهوستوی خودی نیوهیه.

نهگهر ههر نیستاکه کاری نیشتهجی بوونی خوت له ناوچهی دلخوازی خوتدا جیبهجی کردوه، نیوه بهتهنیا دهینت پیشکهشکاری نیستاکه ی سهرپهنا ی خوت ناگادار بکرمهوه و بو شوینی نوئ بگوزنهوه. بهرپرسیایهتی گواستنهوهی کهلوپهلهکه تاکو شوینی نیشتهجی بوون، به

دهكرئ زانباريي زورتر له كوئ وهرگيردرئت؟

ئهم ناميلكهيه بريتييه له سفارشتگهليكي گشتي. ئيوه دهبيت پيش بهجيپهشتني گلاسگو به جيد بير بكنهوه. نهگهر دهتانهويت لهسهر نهو بژاردانهي له پيشتان دايه زانباريي وهرگرن، دهبيت به گروهی داين كرنی خانوبهري پهناهران به ژماره **0800 085 6087** پهيوهندي بكن.